

Syd Kolnes.

1. Bundlaget af en rundhaug, 15 m i tvermaal.
2. Trekantet liden haug med rette sider, der er 6 m lange; den er ca. 0,7 m høi.
3. Langhaug, 14 m lang, 5 m. bred og 0,7 m høi.
Rundt omkring ligger flere smaahauger og garfar.
4. Nøgen rundhaug af sten 12,5 m i tvermaal og 1,5 m høi. Den er endel ødelagt.
5. Græsklædt rundhaug paa fjeldgrund, 11 m i tvermaal og 1,5 m høi. Denne er ogsaa noget ødelagt.
6. Langhaug, 15 m lang. I den ene ende er bygget en poteteskjælder.
7. Paa lyngmarken nordenfor gaardsvejen og henover med skiftet ved Tjore ligger flere lave runde stensamlinger.

Paa Kolnes er der tidligere fundet en urtepotformet lerurne. (B. M. 4527).

Sømme.

1. Torummet hustomt (7,5 + 7,5) m lang og 5 m bred. I sydost for tomten strækker sig flere garfar.
2. To almindelige høstaktomter.
3. Lyngklædt rundhaug af sand og sten. Udgravet i toppen. Den er nu ca. 11 m i tvermaal og ca. 1,5 m høi. Straks i nordvest for haugen er en stor høstaktomt eller muligens en hustomt, der er 16,5 m lang og 6,5 m bred.
Et stykke i sydvest ligger to smaa kraftige høstaktomter. Den ene har dobbelt grøft, hvoraf den indre er den dybeste og bredeste og er vel 4 m i firkant. Den anden er vel 8 m i firkant. Midt paa den ene side er der en overgang over grøften. I det sydvestlige hjørne er en kvadratisk, dybere grøft, 4 m i firkant, hvis to sider falder sammen med den ydre grøfts.
4. Høstaktomt, aflang firkantet, ca. 11 m lang og 6,5 m bred.
5. Høstaktomt, 6 m lang og 5 m bred. Bunden er stensat. Marken omkring er lidt sumpet.
6. Kvadratisk høstaktomt 6 m i firkant.
7. Aflang firkantet høstaktomt 13 m lang og 6,5 m bred.

8. Firkantet høstaktomt 11 m lang og 10 m bred. Bunden er stensat. Marken omkring er lidt sumpet.
9. Aflang firkantet høstaktomt, 11,5 m lang og 4 m bred.
10. Høstaktomt 11 m lang og 10 m bred.
11. Langs gaardsvejen ligger 3 almindelige høstaktomter.
12. Aflang torummet høstaktomt (4 + 6,5) m lang og 7,5 m bred.
13. To aflange høstaktomter 10,5 m lange og 7,5 m brede, hvoraf den ene er torummet.
14. Paa toppen af en liden fjeldknaus ligger en græsklædt rundhaug, der er udgravet i midten næsten tilbunds. Haugen er nu 13,5 i tvermaal.
15. Hustomt 13,5 m lang og 9 m bred. Paa nordsiden af tomten sees bundlaget af en rundhaug, der nu er ca. 11 m i tvermaal.
16. Stort torummet baadnøst eller hustomt (15,8 + 21,5) m langt og 7,5 m bredt. Den nordlige langvæg fortsætter i en ca. 18,5 m længde lige ned til stranden.
17. Græsklædt rundhaug liggende paa fjeldgrund. Den er udgravet i midten og er nu ca. 11 m i tvermaal.
18. Næsten udjævnet rundhaug, der er 8,5 m i tvermaal.
19. Liden affaldsdyng, ligger ca. 18 m over havfladen. Den er ca. 4 m lang og 2 m bred. Den er dækket af et ca. 20 cm. tykt muldlag og bestaar af et 15 cm. tykt lag af bløddyrskaller, der især tilhører *Littorina littorea*; der forekommer ogsaa østersskaller og skaller af hjertemuslinger. Af knokler fandt jeg ben af en torskeart, to hvalknokler, ben af tamt svin, gjed og okse. Derimod fandt jeg ingen oldsager, der kunde angive den tidsperiode, under hvilken dyngen blev dannet.
20. Næsten udjævnet rundhaug liggende paa en liden fjeldknaus. Er omtrent 8,5 m i tvermaal.
21. Lyngklædt rundhaug af grus og sten. Den er 15 m i tvermaal og ca. 1,5 m høi. En stor del af den venstre side er udgravet. Muligens er haugen en naturlig dannelse.
Lige i nærheden i sydvestlig retning ligger en firkantet høstaktomt. Den er 7,5 m $\times$ 8,5 m.

22. En stor høstaktomt.
23. Straks søndenfor vejen ligger tre næsten lige store firkantede høstaktomter, ca. 6 m $\times$ 5 m.
24. Lyngklædt rundhaug liggende paa toppen af en aflang lav fjelddryg. Haugen er 6 m i tvermaal og 0,5 m høi. Den er udgravet i toppen.
25. Udjævnet haug? Ingen kan mindes, at her har staaet nogen haug. Ifjor vinter dyrkede ejeren op et jordstykke her. Under torven fandt han smaa firkantede stene ordnede i en firkant 11 m lang og 6,5 m bred. Han fandt tillige et par gamle dørstolpestenene. Muligens har dette været noget af en hustomt. Straks indenfor den vestre langmur fandt han et enegget sværd, nogle pilespidse, nogle ravperler samt en hel del hesteben.

En tid efter undersøgte jeg stedet nøjere og fandt da endel jernbeslag, sandsynligvis til et trækar. Disse var desværre endel ødelagte ved den første udgravning. I nærheden laa en hasp af jern samt et lidet høvljern. Lidt længere mod nord endel sæleteibeslag af bronze og beslag og spænde af bronze til et hundehalsbaand. Hundens halsknokler laa lige ved. Lige i nærheden fandt jeg et kraftigt bidselmundbid. Alle gjenstande laa i retning fra nord mod syd. (S. M. no. 2341).

26. Paa den store Somsø ligger en liden hustomt 7,5 m lang og 5 m bred. Paa skraaningen i nordvest sees enkelte smaahauger, der muligens er rydningshauger.
27. Paa Kopholmen ligger en liden rundhaug, der er oprodet i midten. Den er nær 6 m i tvermaal.

Paa Sømme er tidligere fundet en mejsel af granitsten (B. M. 3347), en broncecelt omtrent midt mellem Melhaug paa Sola og Haftsfjord (B. M. 3334). Odden af en bronzespydspids (S. M. 428), en spydspids eller kniv af flint (K. M. 6838), en spydspids af jern fra yngre jernalder (K. M. 6848).

Sande.

1. Lyngklædt rundhaug liggende lige ved skiftet med gaarden Skadberg. Den er noget udgravet i toppen fra gammel udgravning og er nu ca. 0,7 m høi og 8,5 m i tvermaal. Jeg har undersøgt den lidt iaar i dens midtparti, men ikke fundet noget.
2. Samling af hustomter (fig. 6). Omkring hovedtomten (1), der er torummet (9 + 12,5) m lang og 6,5 m bred ligger

- Et par af de aflange ovale stenringe undersøgte jeg isommer. Der fandtes intet af arkæologisk interesse. De har muligens været teltpladse.
- Kammeret i haug 25 lod jeg ordne. Der blev intet fundet.
- I NO for haug 15, omtrent midt imellem kapt. Svendsens hus og nærmeste hus i NV for samme har ligget en stor rundhaug af sten (no. 34), hvoraf den indeholdt flere hundrede læs. Intet blev fundet.
- Ca. 30 m i NO for denne laa en rundhaug (no. 35), der blev udjævnet for ca. 50 aar siden. Den bestod af sten og muld. Under en flad helle laa en urne, et halvt bidselmundbid? og ca. 30 store perler. Bortkastet.
- Ca. 20 m østenfor denne haug laa en rundhaug (no. 36), der samtidig blev udjævnet. Intet blev fundet.
- Inde i kapt. Svendsens have staar en bautasten, ca. 3,5 m høi, der nu benyttes til fod for en flagstang. Den har tidligere staaet paa Orshaug i nærheden af haug no. 12. I denne haug blev der for længere tid tilbage fundet et stort gravkammer, hvori blev fundet et sværd, som vistnok kom til et af landets museer.
- I nærheden af skiftet med Haugstad, straks vest for dennes haug no. 8, er der for over 25 aar siden fundet endel gamle sølvpenge, der laa under en sten. Pengene blev solgt i Stavanger. Ligeledes skal der i nord paa Tjora, omtrent ved Slethei være fundet endel gamle sølvpenge, „omtrent et par øsekar fulde“.

S ø m m e.

- I haug no. 3 har ejeren for et aar siden gravet. Han stødte paa et aflangt kammer midt i haugen og fandt en ældre jernalders bøjlenaal (S. M. 2483). Et par fremmede gutter, som var i besøg hos ham, gik senere derhen og fandt et par lignende naaler, som de tog med sig, da de rejste. Da jeg fik underretning om denne gravning, rejste jeg ud til ejeren af haugen. Han havde endda sin naal i behold. Vi gik da til haugen for at undersøge kammeret nøjere. Dette var imidlertid ganske ødelagt,

ikke en sten igjen af det. Haugen bestod af sand. Hele midtpartiet undersøgte jeg derpaa, men uden at finde noget. Muligens har kammeret ikke indeholdt mere end disse tre naaler og vilde i saa tilfælde stemme overens med det nordlige gravkammer i haug no. 8 paa Randeberg i Randeberg sogn. S. M. aarshefte, pag. 57. Her blev imidlertid ogsaa udgravning foretaget af haugejerens sønner.

R j o a.

I nærheden af haug no. 2 blev i sommer fundet en halvdel af en stenhammer eller stridsøks af sandsten (S. M. 2428), og i nærheden af 1 blev omtrent samtidig fundet en aflang cylindrisk gjenstand af flint (S. M. 2508), der vistnok har været anvendt som redskab.

R ø i n e b e r g.

Haug no. 1 er i høst omtrent udjævnet af ejeren. Med ham i forening har jeg fundet forskellige rester af gravfund baade fra ældre og yngre jernalder samt nogle sager, tilhørende stenalderen. Omtrent midt i haugen i dens øvre parti blev fundet en klæberstenskaal med hank af jern. Et lidet stykke derfra laa et langt yngre jernalders spyd, en kniv af jern og et langt jevnbreedt jernbaand samt endel smaa jernfliser og et par jernstifter. (S. M. 2500 a—e). Disse ting har sandsynligvis hørt sammen, men er sandsynligvis kun en rest af et tidligere røvet større yngre jernalders gravfund. Et stykke længer nord laa en ravperle i mulden. (S. M. 2498). Den kan muligens have tilhørt ovennævnte yngre jernalders gravgods. I det øvre parti fandt vi ligeledes en korsformet bøjle-naal fra ældre jernalder (S. M. 2497). Langs bunden laa strød brudstykker af forskellige lerurner, hvoraf 5 var gravurner (S. M. 2485, 2486, 2487, 2492, 2493), en urtepotformet urne (S. M. 2499) og en af vistnok yngre jernalders lerkar (S. M. 2494). Denne sidste kan muligens have tilhørt ovennævnte yngre jernalders gravfund. Noget mere i nordre udkant af haugen fandtes brud-